

GOVERT JAN BACH OVER MAARTEN LUTHER EN JOHANN SEBASTIAN BACH

TEKST /
Marcel Bijlo

Govert Jan Bach, inderdaad verre familie van, heeft al een aantal luisterboeken op zijn naam staan waarin hij muziek van zijn beroemde naamgenoot belicht. In zijn nieuwste boek beschrijft hij hoe Bach is gevormd door Luther en hoe de componist

diens koralen in zijn kerkmuziek heeft gebruikt. De eerste cd bevat een muzikale biografie van Maarten Luther. We horen hoe hij in eerste instantie priester werd, maar al snel een geheel eigen geloofsleer ontwikkelde. Dit verhaal wordt geïllustreerd met muziek uit Luthers eigen tijd. Op de tweede cd horen we, eveneens in vele korte en helder uitgelegde muziekvoorbeelden, hoe Bach omging met Luthers ideeën en hoe hij de koraalmelodieën van Luther heeft verwerkt in cantates en orgelmuziek. Op de derde en vierde cd ten slotte zijn Bachs vier korte, lutherse missen opgenomen in een uitvoering onder leiding van Philippe Herreweghe. Govert Jan Bach gaat grondig en goed geïnformeerd te werk. Hij houdt het beknopt, net als in zijn eerdere luisterboeken, zodat ook de nog niet zo ingewijde luisteraar na het beluisteren van de eerste twee cd's een vrij volledig beeld heeft van Luthers leven en van Bachs werkwijze op het gebied van de koralen. Govert Jan Bach weet dit redelijk ingewikkelde en veelzijdige onderwerp knap samen te vatten in korte, heldere zinnen. Hij beschrijft bijvoorbeeld beeldend hoe Luther zijn ideeën, het 'merk Luther', in razend tempo wist te verspreiden in nauwe samenwerking met onder meer

theologen en componisten. De auteur legt uit dat Luther daarbij verrassend modern te werk ging en dat hij al doende een enorme invloed op de ontwikkeling van de kerkmuziek zou uitoefenen. Die ontwikkeling leidde via de Noord-Duitse cantatecomponisten uit de zeventiende eeuw uiteindelijk naar Bach. We horen dus ook hoe Bachs voorgangers al in de weer waren met Luthers koraalmelodieën.

'Zonder Luther geen Bach' is dan misschien wat kort door de bocht, want wat is er nou luthers aan bijvoorbeeld de Brandenburgse concerten, maar voor wat betreft Bachs cantates en orgelwerken gaat deze stelling zeker op. Dat de muziekvoorbeelden soms ultrakort zijn, stoort helemaal niet. Het tekstboekje vermeldt keurig alle gebruikte cd-opnamen met titel en catalogusnummer, voor wie verder wil luisteren. Ook de lijst van gebruikte literatuur biedt aanknopingspunten voor verdere studie, bijvoorbeeld ter voorbereiding op het Festival Oude Muziek van dit jaar... ■●

GOVERT JAN BACH OVER
MAARTEN LUTHER EN
JOHANN SEBASTIAN BACH
Twee grensverleggers
Boek met 4 cd's. Prijs: C 24,99
Uitgeverij Rubinstein

Johann Sebastian Bach